

HGGunnink, gehouden te Assen, 11.09.2022

Votum + zegengroet

Psalm 42:1,2,3

Gebed

Psalm 42:4,5

Lezen 1 Korinthe 10:1-6; 14-22

Psalm 42:6,7

Tekst **ZONDAG 29**

Bediening van het Woord

Psalm 43:1,2,3,4,5

NGB Artikel 35 tot *“Verder, hoewel het sacrament ...”*

Psalm 63:1,2

Gebed

Dienst van de offeranden

Psalm 63:3,4

Zegen

Gemeente van onze Heere, Jezus Christus,

Avondmaal.

“Dat duurt heel lang”, zegt het ene kind zondagmorgen thuis aan tafel. “En waarom moet ik daar heen, ik mag nog helemaal niks”.

Avondmaal, “dat is mooi”, denkt het andere kind, “wat zou ik graag op de voorste rij willen zitten. Dan kan ik het heel goed zien, dat het brood wordt gebroken. En wijn, als de dominee de kan zo hoog mogelijk houdt, en dan die beker vol schenkt. Ja, ik begrijp er nog niet zoveel van, maar ik weet het zeker, dat avondmaal heeft ook al met mij te maken”.

Ook grote mensen, belijdende leden, kunnen heel verschillend reageren, als het gaat over het avondmaal en de viering daarvan.

Vanmiddag, kinderen, en catechisanten, en belijdende leden, aan de hand van nog weer een ZONDAG over dat avondmaal, horen wij: God wil het! De Heere Christus heeft het ingesteld! En God de Heilige Geest Die gebruikt het!

Ik wil u het Woord van de HEERE laten horen onder het thema:

God de Heilige Geest houdt ons geloof sterk met brood en wijn,

we letten op drie dingen:

1) brood en wijn blijven brood en wijn

2) brood en wijn zijn een teken / afbeelding

3) brood en wijn zijn een zegel / garantie

1) Het is, broeders en zusters, vaak niet zo makkelijk om eens een keer iets te veranderen. Als je je hele leven aan dingen gewend bent, dan is veranderen moeilijk.

Maar als iets al een paar honderd jaar zo is, nou dan wordt verandering echt een probleem.
En dat kun je zien ook.

Als u het Schatboek van Ursinus eens zou nakijken, dan merkt u dat Ursinus meer dan 60 bladzijden heeft over Zondag 29.
Het is dus blijkbaar niet allemaal zo simpel.

Want eeuwenlang leerden de kinderen op de catechisatie, van meneer pastoor, en je leerde datzelfde in de kerk: als het avondmaal wordt gevierd, dan is daar dat heel bijzondere moment, en dán is de Heere Christus écht lichamenlijk aanwezig. In dat brood. In die wijn. Op het moment, als meneer pastoor zegt: “dit is Míjn lichaam”. En hij zei het in het Latijn, maar dat doen wij nu niet.
Op dát moment, dan wordt dat brood, -weet je wel, van de bakker, een paar straten verderop-, dan wordt dat brood écht het lichaam van Christus.

En net zo die wijn, -die mochten de gemeenteleden dan wel niet drinken-, maar als meneer pastoor die wijn dronk, dan, als hij gezegd heeft, “dit is het bloed van Christus, het nieuwe verbond in Zijn bloed”, dan wordt dat ook écht Zijn bloed.

Nee, je ziet er helemaal niks van.
Dat brood krijgt geen andere kleur, geen andere structuur. Nee, je ziet er niks van, maar nú is Christus écht bij ons hier in de kerk.
Dat was het heiligste moment in de kerkdienst.

Kijk, en nou zijn wij natuurlijk al eeuwenlang vrij van die Roomse leer.
En eigenlijk snappen wij ook helemaal niet hoe dat kan, dat iemand dát wil geloven. Wij halen daar als het ware onze schouders over op.
'Wat een onzin. Brood blijft toch brood? En wijn blijft toch wijn?'
't Is zo simpel als wat.

Denk maar aan een TikTok filmpje dat je aan je vriend of vriendin laat zien. Dan zeg je: “kijk, die ene, dat is mijn moeder. En die andere, dat is mijn zus.”
Dan zeg je ook niet: “de pixels op dat schermje die leveren het beeld op van ...”
Nee, je zegt gewoon: “dat is, dat zijn ze.”

En als de Heere Jezus zegt: “dat is Míjn lichaam, dan betekent dat heel simpel, nou ja simpel, nee, dan betekent dat: bij dat brood moet jij geloven, ‘Míjn lichaam heb Ik ook voor jou opgeofferd. Ik ging d'r toen kapot aan. Ik was gebroken in Míjn lijden en sterven aan het kruis.’
Voor jou, voor u.

En net zo bij die wijn. Dan moet je onthouden: “Ik offerde Míjn bloed, Ik gaf Míjn leven voor iedereen die op Mij vertrouwt. Voor iedereen die smeekt om genade op grond van wat **Ik** met Míjn lichaam en Míjn leven liet gebeuren.”
Het kon niet anders. Zo moest het.
Alleen zó, en niet anders, kon voor onze zonden betaald worden.

Ik voor jou. Ik in jouw plaats.

Denk maar aan het formulier; 'terwijl wij eigenlijk de eeuwige dood hadden moeten sterven ... Maar HIJ, Christus!'

Die leer van vóór de Reformatie, zeg maar van vóór Luther en Calvijn, -al heeft Luther er nog wat aan vastgehouden, jammer genoeg-, wij vinden die leer raar.

Maar er zit één ding in, daar mogen wij wel even over doordenken.

Want wat er mooi in lijkt - dat is dit: 'wat komt de Heere Christus nu héél dichtbij!'

Is voor ons gevoel de Heere Christus niet vaak zo ver weg?

Wij zeggen misschien wel eens: "ja, wat zou ik eigenlijk graag eens een keer met de Heere Jezus willen praten. In het echt. En dan zou ik Hem ook een heleboel dingen willen vragen. Maar ja, dat kan niet."

En dan lijkt Hij nu soms ver weg.

Dat zat er ook achter bij die leer, -grote mensen weten dat wel-, van de transsubstantiatie.

Christus - hoe dichterbij, hoe mooier.

Wij kennen dat ook vanuit de Bijbel.

In het Oude Testament. Waarom -het volk is nog maar net uit Egypte weggehaald-, waarom knutselen ze dan zo'n gouden stiertje in elkaar, als Mozes op de berg Sinaï is? Dat heeft er ook alles mee te maken. Dat stiertje kun je tenminste zien, dat kun je misschien zelfs aanraken.

En, je kunt er ook mee doen wat je wilt. Je kunt het manipuleren. Moeilijk woord, dat is, hij, dat stiertje, -wij noemen dat het gouden kalf-, moet eigenlijk doen, wat ik graag wil.

Dat is altijd weer de bedoeling van beeldendienst.

Daarom noemt later de Catechismus dat ook afgoderij, die pauselijke mis.

Met die leer van de verandering van Christus' lichaam en bloed.

En dat is ook, broeders en zusters, en daarom staat het helemaal niet zo ver van ons af, dat is ook de bedoeling van dénkbeeldendienst, na Hemelvaart.

Wij hebben geen beeldjes meer. Een gouden stiertje staat niet meer in ons huis. Ook niet in de kerk. Andere beeldjes ook niet.

Maar hoe makkelijk maken wij niet onze eigen dénkbeelden. En dan verander je óók zomaar wat God wil.

Die leer van vóór Luther, dat was niet zoals het in de Bijbel stond en staat.

En dát maakt de Catechismus op twee manieren duidelijk aan de hand van het Woord van God.

Het eerste is niet zo moeilijk. Dan zet je naast het avondmaal de doop.

De doop, dat is ook een sacrament.

En iedereen weet het. Dat doopwater, dat wordt toch niet écht het bloed van Christus.

En dat water van de doop, dat wast toch geen baby of geen grote als die gedoopt wordt, dat wast toch niemand schóón van de zondesuld?

Nee, water, gewoon water. De koster haalt het gewoon uit de kraan, niet al te koud,

beetje op temperatuur, begint vaak wat warmer en als de dominee dan aan het dopen toe is, dan is het zover afgekoeld dat het voor het baby'tje een heerlijke temperatuur heeft .

Gewoon water, anders niet. En het blijft, ook als de dominee doopt, dan blijft het nog gewoon water.

Maar, God gebruikt dat gewone water, als een afbeelding.

Als een afbeelding van het offer van Christus.

En daarom heeft dat water, dat teken, een heleboel be-**teken**-is.

U weet, het woord 'teken' zit daarin.

En, dat niet alleen, het is ook nog een waarborg, een garantie.

Zo zeker als dat baby'tje gedoopt wordt, **zo zeker zijn de beloften van de Heere God!**

En dan zegt de Catechismus als tweede, 'ja mensen, zo gaat dat nou eenmaal bij een sacrament.' Brood wordt 'lichaam' **genoemd**, en wijn wordt door God 'bloed' **genoemd**. God de Heilige Geest gebruikt die afbeelding, én wat er mee bedoeld wordt, samen op. dat is een manier van zeggen die veel vaker in de Bijbel voorkomt.

Ik noem u één voorbeeld.

Wat ligt er op de ark? Dat is het verzoendeksel.

Verzoen-deksel?

Maar dat deksel verzoent toch niet? Nee, het deksel niet.

Maar dat deksel is een afbeelding, en een garantie van Christus Die de verzoening voor elkaar maakt.

Brood en wijn, blijven brood en wijn, geen verandering.

2) Dan het tweede. **God de Heilige Geest houdt ons geloof sterk met brood en wijn, we letten op: brood en wijn zijn een teken, een afbeelding, een plaatje.**

Kinderen, die vieren nog niet zelf het avondmaal. Maar die kunnen het wel **zien**.

En als je op de eerste rij gaat zitten, dan kun je het **heel goed zien**.

En wie wel het avondmaal viert, wie wel brood en wijn mag eten, die voelt het met zijn vingers, want die pakt dat brood aan.

En die ruikt het met zijn neus. Want als die wijn er is, kun je dat ruiken. En die proeft het, als tie brood en wijn in de mond heeft.

En door het werk van God de Heilige Geest heeft dat tot gevolg, dat Hij, de Heilige Geest, dat Hij je geloof krachtig, sterk, op niveau **houdt**.

Ik zeg dat bewust even zo, want in Vraag en Antwoord 65 staat: 'waar komt nou dat geloof vandaan? Dat komt van God de Heilige Geest, Die het laat komen door de verkondiging van het Evangelie, Die **werkt** door het Evangelie. En Die het **versterkt** door het gebruik van de sacramenten.'

En dat woordje 'versterken' dat kan je op een verkeerd spoor zetten.

Dan denken mensen: 'dan gaat je geloof **sterker** worden, dan komt dat echt op niveau.'

Maar niemand hoeft te verwachten, dat hij of zij bij het gebruiken van brood en wijn, opeens een boost krijgt bij zijn geloof.

Je gaat naar de kerk, en ja, het is allemaal zo gewoon. Maar dan brood en wijn, en dan in één keer, dan gebeurt het!

Maar zo moet je niet naar het avondmaal toe.

Je moet niet naar het avondmaal, die vijf of zes keer per jaar met de gedachte: 'en nú zal het gebeuren, en nú ...'

Zo zijn heel vaak mensen teleurgesteld. Want het gebeurde niet!

Soms werden ze bijna wanhopig. 'Want het is wéér niet gebeurd!'

Praat maar eens door met jongelui als ze belijdenis gedaan hebben.

Dan mag je de week na de belijdenis avondmaal vieren.

En vol verwachting leef je daar heen.

Maar niet op de verkeerde manier moet je daar heen leven, alsof dan ... -ik zal niet zeggen dat het nooit kan gebeuren ...-. Want God kan wonderen doen. En God kan, als Hij het nodig vindt in een bepaald geval, heel bijzonder met mensen omgaan. Maar in de gewone situatie, dan verschilt dat avondmaal, -dat hebben we ook al beleden in Zondag 25-, dan verschilt het avondmaal niet van het Woord.

De betekenis van het Woord, en de betekenis van het avondmaal, van de doop, dat is allemaal precies hetzelfde.

Dat zit helemaal op één lijn.

U mag zondag aan zondag naar de kerk gaan. Maar ik denk niet dat u vandaag heen gegaan bent met de gedachte: 'en nú gaat het gebeuren ...'.

Nee, gelovig weet u wel: God werkt door. God werkt verder. En dat gaat heel vaak op een gelijkmatige manier.

Zoals bij onze kinderen soms. Ook weer niet altijd, het kan ook heel anders. Maar er zijn kinderen die als ze nog klein zijn, hebben de HEERE al lief. En het gaat door als ze groter worden. Die kunnen nooit een keer zeggen van, "ja, tóen ..."

Aldoor was de HEERE met hen bezig. En in de rust van het geloof groeiden ze, om zo te zeggen.

Waar gaat het immers altijd weer om?

Én bij het Woord, en óók bij dat avondmaal? Dat wij geloven Wie Christus is! En wat Hij gedaan heeft! Voor al die mensen die, zeg het maar zo, die de marathon van het geloof lopen.

Want dat is geloven immers, het is een marathon lopen.

Denk maar aan wat Paulus daarover zegt: met het uitzicht ook op die krans van de overwinning.

Misschien hebt u dat wel eens gezien bij een echte marathon. 42 kilometer en 192 meter, als ik het mij goed herinner.

Als dat over een aantal ronden gaat, dan staan er op heel veel plekken, elke ronde, dan staan daar van die mensen met water, en misschien ook nog wel wat te eten.

Want zo'n marathonloper heeft drinken en eten nodig om het vol te kunnen houden.

Die moet telkens weer nieuwe energie krijgen, juist op het moment dat hij denkt van, "mijn benen doen zo verschrikkelijk zeer. En ik heb haast geen adem meer".

Met eten en drinken kan hij het volhouden.

Kijk, en dat, dát is eigenlijk avondmaal.

Dát is verkondiging van het Evangelie: volhouden! Doorgaan!

Zeker, dan is avondmaalswijn en avondmaalsbrood heel bijzonder. Want het komt immers speciaal vanaf die Pascha-maaltijd, vanaf dat feest, vanwege het reddingswerk van God.

Brood en wijn, die zijn er voor dat je fit blijft, geestelijk fit.

Brood en wijn, net als bij de echte marathon, dat word je gegeven.

Dat haal je niet zelf naar je toe, dat krijg je!

En het werkt alleen voor wie het in geloof aanpakt.

Voor iemand die geleerd heeft, Psalm 42, 'ik heb dorst en honger naar God.'

Voor iemand die, als het formulier weer gelezen wordt ... En dat kunnen vaders en moeders ook wel eens thuis doen, als het géén avondmaal is.

Zomaar een keer tussendoor, dat ze zeggen: "laten we nu weer het doopsformulier, of in dit geval dan het avondmaalsformulier lezen."

Want anders blijft het allemaal zo super bijzonder. En dat is een valkuil.

Nee, het mag meer gewoon worden.

Niet gewoon in de zin van, dat je je niet verwondert over God en over Zijn doen.

Niet gewoon, dat je niet ongelooflijk dankbaar bent voor de Heere Christus en Zijn werk.

Maar dat bijzondere van, heel weinig, een paar keer in het jaar.

Als je dan het formulier thuis ook eens een keer leest aan tafel. En dat je dan doorpraat over: "wat is dat nou, honger en dorst hebben naar God?".

Dat wordt in het formulier prachtig uitgewerkt. Dat het alles te maken heeft met: 'als je eerlijk jezelf hebt leren kennen als reddeloos, en machteloos, en hopeloos, en hulpeloos, en radeloos, en wat er nog meer aan- loos is.'

En dat dán telkens weer Christus je voor ogen wordt geschilderd, zoals Paulus het zegt in de brief aan de Galaten.

Dat je aldoor weer van jezelf af kijkt.

En met de oren kijkt naar Christus, Die verkondigd wordt in het Evangelie, en Die zichtbaar wordt in de sacramenten.

Want, dat is ook zo'n punt, ZONDAG 25. Het is God de **Heilige Geest** Die de sacramenten gebruikt.

Ook dat wordt wel eens verkeerd gelezen.

'Nu alleen het geloof ons aan Christus, en al Zijn weldaden deel geeft, waar komt dit geloof vandaan? Van **de Heilige Geest Die** het geloof in ons hart werkt door de verkondiging van het Heilig Evangelie, en [Die] het **versterkt** door het gebruik van de sacramenten'.

En dan zijn er veel mensen die denken / zeggen, "door **ons** gebruik van de sacramenten, doordat **wij** die sacramenten gebruiken".

Maar dat is de bedoeling niet.

De bedoeling is: de Heilige Geest **werkt** door de verkondiging, én de heilige Geest **gebruikt** dat sacrament om ons op dat niveau van: '**Christus is alles!**', te houden.

De Heilige Geest gebruikt dat sacrament.

En omdat dat vaststaat, broeders en zusters, oud en jong, hoef je dus niet bezig te gaan met het zoeken naar een antwoord op de vraag: hoe, op welke manier is nou de Heilige Geest aan het werk?

Kun je eindeloos overblijven denken, soms filosoferen, en soms speculeren.

Maar op die vraag komt toch geen antwoord.

Het is het werk van God.

En dat werk is immers onbegrijpelijk.

Wij weten al niet eens precies hoe dat met gewoon eten en drinken zit. Hoe werkt dat in u? Op welke manier heeft dat al zijn effecten? Hoe zit het allemaal precies?

Misschien dat iemand, een deskundige, daar wat verstand van heeft, maar een vader en moeder die zeggen gewoon tegen de kinderen: "hoor even, gezond eten, en zo nu en dan ook wat fruit, dat is goed voor je".

"Ja, hoe werkt dat dan?" Dat zegt een kind gelukkig niet.

Maar als het zou zeggen, "nou hoe dan?", dan moeten moeder en vader gewoon zeggen: "geen idee van, maar het werkt, 't is goed, eten!"

Hier, Gods werk is onbegrijpelijk. Maar Hij zegt Zelf dat het wat aanhaalt.

Dan zeg ik dat dan weer heel vreemd natuurlijk, dat 'het wát aanhaalt'.

Maar het heeft effect! Dus geloof maar, wat God de Heilige Geest spreekt.

1 Korinthe 10, die eerste zes verzen.

Het gaat om wat anders dan het avondmaal, maar het ging mij even om die woorden, 'dat geestelijke voedsel'.

Dat staat er met een kleine letter 'g'. Maar van mij mag dat een hoofdletter 'G' worden.

Het gaat om dat voedsel wat God de Heilige Geest gebruikt.

En die geestelijke drank, komt uit die Geestelijke rots, Christus.

Avondmaal, brood en wijn. De Heilige Geest zegt: "Ik God, Ik onderhoud je. Ik zorg voor je. Met het oog op je leven met God, je eeuwig leven".

3) Tenslotte, **God de Heilige Geest houdt ons geloof sterk met brood en wijn, en dan zien we, brood en wijn zijn een zegel, een garantie, een waarborg.**

Dat is 1 Korinthe 10:16. 'De drinkbeker der dankzegging, het brood dat wij breken.' 'Is die drinkbeker niet, is dat brood niet ...?'

Het is een aparte manier van zeggen van de apostel Paulus, broeders en zusters.

Je mag het ook zo zeggen: die beker en dat brood, die zijn toch zo zeker als wat, een bewijs van het verbonden zijn met Christus!?

Het heeft alles te maken met Zijn lijden en sterven, voor u en jou.

Hij in onze plaats. Voor ons.

Als wij naar dat wonder van verzoening: 'God hélemaal goed met ons', als wij daar naar verlngen. Want bij het eten en drinken van brood en wijn, gaat het om eten en drinken

in geloof.

Wel weer: pas op, niet te veel met jezelf blijven modderen. “Is mijn geloof dan wel goed genoeg? En is het niet wat aan de zwakke kant?”

Je geloof is nooit goed genoeg. Dat is zo klaar als een klontje.

Ons geloof is nooit goed genoeg, maar juist dáárom én Evangelie én brood en wijn.

En hoe zwak je geloof ook kan zijn, en hoe je misschien twijfelend de kerk binnenkomt, in het geloof zeg je: “maar ik kan en ik wil niet zonder mijn Redder”.

Dan kan het zelfs zijn dat je dat heel zachtjes in jezelf zegt, omdat je dat er niet eens uit durft te knallen. Heel zachtjes.

Want, genade van God in Jezus Christus, wat is dat verbazingwekkend!

Wat is dat Amazing! Wat is dat onbegrijpelijk!

U ziet uzelf de kerkdeur binnenkomen. En u ziet het hier staan.

“Is dat óók voor mij? Mag ik bij Christus, de Gastheer, aan tafel?”

Bij **Christus** inderdaad, want Hij nodigt uit.

En de ene keer is het dus heel zachtjes. Maar soms kan het ook heel hard. Dat je zegt: “broeder, zuster”, als je met een paar mensen binnenloopt, “Golgotha is alles, voor u, maar ook voor mij”.

Want eten en drinken zonder geloof, dat is niet alleen maar zinloos. Dat is zelfs vreselijk.

Want dan zegt de Gastheer: “wat moet je hier, wat wil je aan deze tafel? Wat denk jij?”

Als je geen honger en dorst hebt naar het offer van Christus, naar Hemzelf, wegwezen!”

Als je naar de catechisatie gaat, dan betekent dat, dat je onderweg gegaan bent naar het avondmaal.

Ook al ben je nog maar in je eerste jaar van catechisatie, dat is al de eerste stap naar brood en wijn.

Altijd gaat het over: Christus in onze plaats!

En dan bid je, niet alleen jijzelf.

Dat zeg ik wel even hardop.

Als je nu voor het eerst naar de catechisatie gaat, of als je er al vaker heen gaat, dan bid je.

En als je dat nog nooit gedaan hebt, dan moet je er vanavond of morgen maar mee beginnen.

Dan bid je, net zoals grote mensen dat doen, belijdende leden, in verband met het avondmaal.

En je vraagt: “Heilige Geest, God, werkt U toch in mij. Met Uw Woord, onderweg naar het sacrament, zoals U dat al bij de doop aan mij beloofd hebt. Bewaar mij bij dat wonder van die wonderlijke ruil, -Luther hè- die wonderlijke ruil. Zijn gehoorzaamheid, dat ik die krijg. Hij de straf, die ik zou moeten krijgen.”

Nee, het kan bij avondmaal nooit gaan op de manier van: “logisch, tuurlijk”.

Nee, want ‘doe dit tot Mijn gedachtenis’, dat betekent: je moet geloven in **díe** Christus, hoe **HIJ** om jou en ons, -want eten en drinken doen we samen-, hoe **HIJ** om jou en ons gedacht heeft.

Hoe **HIJ** Zich heeft laten verraden, tot en met het Zich laten spijkeren aan het kruis, en

dat HIJ de toorn van God, die ik verdien, helemaal heeft doorgemaakt.
HIJ denkt om ons.
En nu wij, het zicht op HEM!

God de Heilige Geest werkt met dat brood en die wijn zó, dat wij terwijl we weten, dat we helemaal niks verdienen, tóch verlangen. Naar de rust, de vrede, het vertrouwen. Wat alles te maken heeft met Christus.
En die vol verwondering, en blijdschap, en dankbaarheid, merken: de Heilige Geest **vervult** ook ons verlangen!
Daarom kun je inderdaad zeggen: “wij **VIEREN** avondmaal.”

AMEN